

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין ד.

עין משפט
נר מצוה

שלא יהו מונוט. כדמפרש ואילי שיהו אמות כלאים שוחקות ושל מבוי וסוכה עצבות: אלא לאבי קשיא. הא דקתני כל אמות צלמה בת ששה: אימא אמה נלאים צלמה בת ששה. והכי קאמר כל אמות שאמרו בכלאים צלמה בת ששה ובלבד שלא יהו מכוונות מנומלמות

ואלא מדות המובח באמות אמה ומופה. פי' צקונט' צלמות קטנות שיש צלמה צינונית אמה וטפח מאלו וקשה ללא זה ליה למיכתב וזיק צ"ו כיון דקאי (כ) לאמות ונראה כמו שפירש"י צפירוש יחזקאל דפירש צלמות אמה אמות גדולות שיהא אמה וטופח צל אמה בת ה' וכן תרגם

ויונתן צלמותה דהיא אמתה ופסק דקאי אשאר אמות המוצב וזיק (כ) האמות הו קטנות: ג"כ בדי רביעיית יין צנויד. פרש"י לאייבו מלקות וקשה ללא הוה דומיא דאחריתי דמשערין זהו מילי אחריתי ונראה כפרש"י דסוכה (ד' ג' ו') דפירש ששם אכל ענינים ומלכות וולוצים מגפן איכא

תורה אור השלם

1. ואלה מדות המוצב בצמות אמה אמה וטפח וזיק האמה אמה רחב וגבולה אל שפתה קרבי ורת האחד וזה גב המוצב: יחזקאל מג יג
2. ארץ חטה ושעורה וזבן והאמה ורומן ארץ וית שמן ודקש: דברים ח ה

רב ניסים גאון

ממנו ואלה מדות המוצב ובאמה וטפח פירוש שתהא יתירה על חוברתה טפח. עי שישנה כבדי אכילת פרס. תמצא עיקר דיליה בתורת כותים. והאוכל בבית, אין לי אלא אוכל, אם (כ) סופנו לראות לא האוכל אצ"פ שבתו שוכב, מה תלמוד לומר האוכל והשוכב, אלא ליתן שיטור האוכל כדי שיאכל שוכב. וכמה הוא שיטור אכילת פרס, פת חטיט ולא פת שעורים וכו'.

(א) תמי"כ לפינה אלה הני ליתן שיעור למכור מי שחילק וע"ש מה שדקאו הלאים והק"א בזה אכן י"ד ריעי נמוה יתיר ומה למנו שיטור לשעורין האכילה מאכל בסיסה.

רבינו חננאל

כרם והודיע בו אינו עובר משום לא תורב כחיל כלאים דברי ריש. והנה מה שיש בו כ" טפחים נמצאו בו ד' אמות באמה בת ה' טפחים ואתה מתיר דפליגי עליה. ואמרי ופריך רב נחמן אילו דברי ר' שמעון הן, ואנא דאמרי כרבנן דפליגי עליה. ואמרי (הנה) הנה זה כרם. איבעית אמאי אפי' ר' שמעון, מאי אמות כלאים דקאמר רוב אמות של כלאים באמה בת ה' טפחים היבא דאיכא לתומרא, אבל הני דרופנין באמה בת ה' טפחים. רב אמר רב נחמן אמת סוכה ואמת מכור בת ששה הן. ומיהו טפחים עצבות פי' האצבעות דחוקות זו עם זו. ושל כלאים פי' האצבעות שוחקות מרווחות כדרך השחק שפוסק שפתי והוצב מדויקים. ומוחבינין לאבי כל אמות שאמרו באמה בת ה' טפחים ובבלבד שלא יהיו מכוונות. כלומר לא יהיו עצבות שוחקות ולא השוחקות עצבות קשיא. ופריך אביי אנא דאמרי כרשב"ג. ועמדה לאביי בתנאי. ורבא אמר לך כולי עלמא באמה בת ה'

מיעה לשער זין והלא כלי המחזיק רביעית הוא צילה ומתלה ומה שפילי צילה ומתלה זין יין וזין מים אם שיעור עלין וולוצין שאלך יפילו כל כך חייב וי"ל דנפקא מינה אם יש כלי שמחזיק מה שפילי צילה ומתלה מן היין שלא ישער עלין וולוצין ככוס מלא מים עד שימתלה הכלי של הכלי אינו מחזיק צילה ומתלה מן המים שאין עבין כמו יין ומנאל שאין הכלי רביעית ודוק: והגה"ה. וקשה דשמעין אמיא ללא כמשנה אחרונה ועוד דנפסיים ישנים מלא ר"ת דגרסינן בזיר (ד' לט:) תנא קמא לא מדמי להו לכל איסורי זיזר לאכילה משמע קמא אכילה בכזית אף כל בכזית והא דנקט אכילה כמשנה אחרונה משום דקשיא ילפינן מינה וכל חד נקט מידי דליף מיניה ואי' ומ"מ מאי נפקא

מיעה לשער זין והלא כלי המחזיק רביעית הוא צילה ומתלה ומה שפילי צילה ומתלה זין יין וזין מים אם שיעור עלין וולוצין שאלך יפילו כל כך חייב וי"ל דנפקא מינה אם יש כלי שמחזיק מה שפילי צילה ומתלה מן היין שלא ישער עלין וולוצין ככוס מלא מים עד שימתלה הכלי של הכלי אינו מחזיק צילה ומתלה מן המים שאין עבין כמו יין ומנאל שאין הכלי רביעית ודוק: והגה"ה. וקשה דשמעין אמיא ללא כמשנה אחרונה ועוד דנפסיים ישנים מלא ר"ת דגרסינן בזיר (ד' לט:) תנא קמא לא מדמי להו לכל איסורי זיזר לאכילה משמע קמא אכילה בכזית אף כל בכזית והא דנקט אכילה כמשנה אחרונה משום דקשיא ילפינן מינה וכל חד נקט מידי דליף מיניה ואי' ומ"מ מאי נפקא

שלא יהו מכוונות בשלמא לרבא כי היכי דליהויין הללו שוחקות והללו עצבות אלא לאבי קשיא אמר לך אביי אימא אמת כלאים באמה בת ששה והא מדקתני סיפא רשב"ג. אמר כל אמות שאמרו חכמים בכלאים באמה בת ששה ובלבד שלא יהו מצומצמות מכלל דתנא קמא כל אמות קאמר אמר לך אביי ולא מי איכא רשב"ג. דקאי כוונתי אנה דאמרי כרשב"ג לאביי ודאי תנאי היא לרבא מי לימא תנאי היא אמר לך רבא רשב"ג. הא אתא לאשמעינן אמת כלאים לא יצמצם ולימא אמת כלאים לא יצמצם באמה בת ששה למעוטי מאי לאו למעוטי אמת סוכה ואמת מבוי לא למעוטי אמה יסוד ואמה סובב דכתיב ואלה מדות המוצב באמות אמה אמה וטפח וחיק האמה ואמה רחב וגבולה אל שפתה סביב ורת האחד וזה גב המוצב חיק האמה זה יסוד ואמה רחב זה סובב וגבולה אל שפתה סביב אלו הקרנות וזה גב המוצב זה מוצב והנה: אמר ר' חייא בר אשי אמר רב שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני שיעורין דאורייתא הוא דכתיב ארץ חטה ושעורה וגו' ואמר רב חנן כל הפסוק הזה לשיעורין נאמר חטה לכדתנן הנכנס לבית המנוגע וכליו על כתיפיו וסנדליו וטבעותיו בידיו הוא והם טמאין מיד היה לבוש כליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו באצבעותיו הוא טמא מיד וזה טהורין עד שישאח בכדי אכילת פרס פת היטין ולא פת שיעורין מיסב ואוכל בליפתן שעורה ורתנן העצם כשעורה מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל גפן כדי רביעיית יין לגזיר תאנה

הגהות הגר"ח (א) רש"י ד"ה ה"ה ה"ה מפורש בקונט' וכו' כי אם חיק האמה ופי' כו. ג"כ ר"ז ק' להולמו דלית זכר וחיק האמה מהו ממד. דאלו בתוספתא (לכל יצ"מ פי") מפרש דכתיב אמת אמה כי' מיני אמות א' אמה וא' צלמה וטפח ומפר' והיקו ה' וההחל כ"ו:

הגהות הגר"ח (א) רש"י ד"ה ה"ה ה"ה מפורש בקונט' וכו' כי אם חיק האמה ופי' כו. ג"כ ר"ז ק' להולמו דלית זכר וחיק האמה מהו ממד. דאלו בתוספתא (לכל יצ"מ פי") מפרש דכתיב אמת אמה כי' מיני אמות א' אמה וא' צלמה וטפח ומפר' והיקו ה' וההחל כ"ו:

הגהות הגר"ח (א) רש"י ד"ה ה"ה ה"ה מפורש בקונט' וכו' כי אם חיק האמה ופי' כו. ג"כ ר"ז ק' להולמו דלית זכר וחיק האמה מהו ממד. דאלו בתוספתא (לכל יצ"מ פי") מפרש דכתיב אמת אמה כי' מיני אמות א' אמה וא' צלמה וטפח ומפר' והיקו ה' וההחל כ"ו: